

OUDEREN STEEDS VAKER UITGEBUIT

'HET BEGINT MEESTAL KLEIN MET UITLENEN PINPAS'

Ongeveer 120.000 thuiswonende ouderen hebben te maken met psychisch geweld, waarvan financiële uitbuiting het vaakst voorkomt. Dat blijkt uit recente cijfers van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Jan Storck weet daar alles van: zijn overleden oom raakte 600.000 euro kwijt aan zijn thuiszorgmedewerkster en een verpleegkundige. *Tekst: Jorieke van Noorloos*

'Mijn aangetrouwde oom, laten we hem Karel noemen, verloor in 2017 zijn vrouw aan dementie', vertelt Jan Storck. 'Hij was 84 jaar oud, kreeg hulp in de huishouding van een thuiszorgmedewerkster en had contact met een verpleegkundige. Achteraf zien we dat hun relatie vanaf toen heel intens werd. Zo kwam de thuiszorgmedewerkster 's ochtends bij hem ontbijten, maar daar zagen wij toen niets kwaads in. Hij was zo gek op haar. We kregen door hen steeds minder contact met Karel, hij raakte geïsoleerd. Maar zo'n intensieve relatie mag helemaal niet, zowel niet met de thuiszorgmedewerkster als de verpleegkundige.'

AAN DE GROND

Volgens Oscar Balkenende, die jarenlange ervaring als inboedelafwikkelaar heeft, zijn dat de eerste tekenen dat er mogelijk sprake is van financieel misbruik bij ouderen. In zijn werk kwam hij steeds vaker erfenissen tegen die niemand meer wilde afwikkelen of ging het om overledenen bij wie bijna geen geld en spullen meer waren. 'Door de jaren heen kwam ik langs bij mensen die mooi woonden, maar na hun overlijden financieel gezien aan de grond bleken te zitten. Er klopte iets niet, wat was er gebeurd? Ik ontdekte toen een nieuw fenomeen: ouderen die vanuit een

afhankelijkheidspositie financieel helemaal worden uitgebuit.'

VOLMACHT

Storcks aangetrouwde oom overlijdt uiteindelijk 'doordat zijn lichaam op was' en dan komt de familie erachter dat zijn testament niet klopt. 'Daarin zagen we dat de thuiszorgmedewerkster en verpleegkundige na een jaar contact in zijn (levens)testament waren opgenomen en een volmacht hadden gekregen. Zes ton zou naar hen gaan, terwijl mijn oom en tante eigenlijk een groot deel naar het goede doel zouden overmaken.

We zijn toen op onderzoek uit gegaan en zagen in zijn telefoon dat er heel veel werd geappt, gaat hij verder. 'In een jaar tijd had de verpleegkundige 5.000 berichtjes gestuurd, de thuiszorgmedewerkster 10.000. Eind juni noemde mijn oom haar al zijn stiefdochter en zij accepteerde dat gewoon. Ook

'Dat iemand ineens geïsoleerd en teruggetrokken raakt, is altijd een combinatie van signalen.'

meldde ze in september dat ze een nieuw huis wilde kopen, maar ongeveer 40.000 euro tekort kwam. "Ik schenk jou dat", stuurde mijn oom terug."

NIEUWE COHESIE

Zaken zoals die van de oom van Storck komt Balkenende vaker tegen. Daarom heeft hij een lokale alliantie onder de paraplu van brede alliantie Veilig Financieel Ouder Worden worden opgericht. In tachtig allianties door het hele land komen onder anderen notarissen, verpleegkundigen, huisartsen en andere mensen die met ouderen werken bij elkaar om financiële uitbuiting sneller te signaleren. 'Voorheen hadden deze mensen niets met elkaar te maken, nu zorgen zij voor een nieuwe cohesie bij ouderen en signaleren we deze gevallen sneller. Heb je het gevoel dat er iets niet pluis is bij een ouder iemand? Meld het dan bij een lokale alliantie.'

PINPAS UITLENEN

Dat iemand ineens geïsoleerd en teruggetrokken raakt, zoals Storcks oom, kan een teken van financiële uitbuiting zijn volgens Balkenende. Maar het is altijd een combinatie van signalen. 'Zie je zwarte vegen op de muur, omdat iemand moeilijk loopt en steeds tegen de muur steunt? Maar krijgt hij of zij geen rollator omdat een familielid dat zonde van de erfenis vindt? Dat kunnen tekenen zijn en wordt het wel serieus. Of dat je over stapels brieven van deurwaarders stapt bij binnenkomst of geen koffie krijgt, omdat er nooit boodschappen worden gedaan.' De financiële uitbuiting wordt het vaakst door familie en directe vrienden gedaan, blijkt uit onderzoek. 'Het begint meestal klein', legt Balkenende uit. 'Er is iemand die boodschappen voor je tante doet en die krijgt de pinpas mee. En diegene mag ook weleens iets voor zichzelf pinnen van tante.'

Daarna wordt de auto een paar keer geleend en moeten de autopapieren mee. Vervolgens blijft diegene met de auto van tante rijden, wordt haar pinpas gebruikt en zo wordt het misbruik steeds groter.'

WORDT NIET AFHANKELIJK

Storck zit nog middenin de zaak rondom zijn oom, maar het is een lastig proces. 'De verpleegkundige werd in eerste instantie voor drie maanden uit het BIG-register geschrapt, maar in een hoger beroep werden onze klachten niet ontvankelijk verklaard. De thuiszorgmedewerkster kreeg alleen een officiële waarschuwing. De gemeente wil ons niet helpen, omdat we de klacht al met de werkgever van de thuiszorgmedewerkster hebben besproken. Dat vinden zij voldoende. We denken erover om nog een zaak te gaan aanspannen, maar zoiets is heel kostbaar qua tijd en geld.' 'Als je ergens financieel misbruik denkt te signaleren, bel dan met Veilig Thuis', raadt Balkenende aan. 'Dat kan anoniem en zij kunnen je adviseren. Tegen ouderen zou ik willen zeggen: regel je zaken nu al goed, bijvoorbeeld met een levenstestament, en neem daarin een toezichthouder op. Blijf sociaal actief en word niet afhankelijk van één persoon, want je weet nooit hoe je relatie met zo iemand zal eindigen.'

Kijk op www.financieelveiligoouderworden.nl of <https://veiligthuis.nl>